

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про сек'юритизацію

Закон України «Про сек'юритизацію» (далі - Закон) запроваджує сек'юритизацію активів, регулює залучення коштів шляхом сек'юритизації активів з урахуванням законодавства ЄС.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1

Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

сек'юритизація – залучення фінансування шляхом випуску структурованих облігацій, забезпечених активами, за якими грошові надходження, винагороди та втрати розподіляються серед власників облігацій;

оригіратор – юридична особа, яка здійснює дійсний продаж активів для їх включення в базисний пул та отримує кошти від продажу облігацій першим власникам;

боржник – фізична особа, у тому числі фізична особа-підприємець, або юридична особа, яка має заборгованість перед кредитором. Боржниками також вважаються особи, які солідарно або субсидіарно відповідають за зобов'язаннями боржника;

установа спеціального призначення – установа, яку створено для утримання активів базисного пулу, яка виступає емітентом структурованих облігацій і яка ліквідується після закінчення їх обігу;

структуровані облігації - облігації, емісію яких здійснено для сек'юритизації фінансових активів та доходних активів (майбутніх грошових вимог), за якими оригіратором проведено дійсний продаж установі спеціального призначення. Структурована облігація засвідчує право її власника на отримання певної частини грошових надходжень від активів базисного пулу, згідно встановлених рішенням про емісію порядку та черговості;

дійсний продаж активів - продаж оригіратором активів з усіма ризиками та винагородами установі спеціального призначення для їх включення до базисного пулу структурованих облігацій. Оригіратор втрачає контроль над активами та не має зобов'язань щодо їх зворотного викупу;

базисний пул – сукупність активів, що забезпечують випуск структурованих облігацій та кошти на ескроу рахунку;

додаткове забезпечення – передбачені рішенням про емісію можливі: зобов'язання оригіратора, платіжного банку або іншої фінансової установи підтримувати встановлений у рішенні про емісію рівень мінімального залишку коштів на ескроу рахунку; надлишкове забезпечення (перевищення сукупної вартості базисного пулу понад обсяг емісії облігацій); договори про збереження вартості активів (валютні застереження, індексації, тощо); гарантії; договори страхування фінансових ризиків; зобов'язання щодо поповнення активів базисного пулу, тощо.

ескроу рахунок – рахунок умовного зберігання (ескроу) відкритий в платіжному банку, з яким довірчий управитель уклав договір рахунку умовного зберігання (ескроу) з метою депонування та розподілу коштів за цільовим призначенням, визначеним цим Законом та рішенням про емісію структурованих облігацій.

платіжний банк – банк який надає послугу приймання платежів за активами базисного пулу та виконує інші дії, визначені договором ескроу рахунку. Банк-оригіна́тор може виконувати функцію платіжного банку.

резервний платіжний банк – банк, який надає послугу платіжного банку замість банку-оригіна́тора.

сервісер – банк або небанківська фінансова установа, яка від імені установи спеціального призначення, виконує функції кредитора за фінансовими активами та вигодо набувача та доходними активами у складі базисного пулу структурованих облігацій, а також виконує інші функції, визначені цим Законом, в інтересах власників структурованих облігацій.

довірчий управитель – банк або спеціалізована фінансова установа, яка від імені установи спеціального призначення, здійснює придбання активів для включення до базисного пулу, реєстрацію випуску та обслуговування структурованих облігацій, веде реєстр базисного пулу, виконує функції репозиторію, складає звітність за емітента, надає розпорядження платіжному банку про цільовий розподіл коштів з ескроу рахунку, а також виконує інші функції, визначені цим Законом.

аудитор - аудитор, що здійснює аудит базисного пулу;

непрацюючі кредити – кредити, які віднесено до категорії непрацюючих, відповідно до правил, встановлених нормативними документами Національного банку України;

рейтингове агентство – юридична особа, включена до Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств, яка визначає та оновлює рейтингові оцінки за публічними розміщеннями облігацій.

оцінювач - юридична особа, включена Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, яка визначає оціночну вартість непрацюючих кредитів для розподілу субординованих траншів випуску структурованих облігацій між оригіна́торами.

репозиторій сек'юритизації (репозиторій) - електронна база даних (архів) для накопичення та тривалого зберігання сканованих копій документів за активами та реєстрів базисного пулу. Функцію репозиторія за структурованими облігаціями виконує довірчий управитель.

Стаття 2

Загальні умови структурованих облігацій

1. Рішення про сек'юритизацію активів приймає оригіна́тор.
2. Умови щодо емітентів, випусків та розміщення структурованих облігацій, вимоги до базисного пулу визначаються цим Законом, нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, рішенням про емісію структурованих облігацій.
3. Структуровані облігації розміщуються в національній валюті України.
5. Емітент може розміщувати дисконтні та процентні облігації. Процентний дохід за облігаціями та відсоткові ставки за активами базисного пулу не мають розраховуватись за надто складною формулою або ґрунтуватись на деривативних фінансових інструментах.
6. На момент реєстрації випуску облігацій, емітент зобов'язаний сформулювати базисний пул з активів, що відповідають вимогам, встановленим цим Законом та рішенням про емісію.
7. Реєстрацію випуску структурованих облігацій здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

8. Обсяг випуску структурованих облігацій не залежить від розміру капіталу емітента і обмежується вартістю базисного пулу.
9. Обіг структурованих облігацій та перехід прав власності на них, а також реалізація прав їх власників, здійснюються відповідно до вимог, встановлених законом «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», цим Законом та нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Стаття 3

Створення та діяльність емітентів структурованих облігацій

1. Емітентом структурованих облігацій виступає установа спеціального призначення.
2. Установа спеціального призначення створюється у організаційно-правовій формі непідприємницької (неприбуткової) установи. Найменування установи спеціального призначення повинно містити слова: «установа спеціального призначення» та власну назву, яка не ототожнює її з найменуванням оригінатора.
3. Засновником установи спеціального призначення є оригінатор. Після створення, установа спеціального призначення не вважається пов'язаною з особою оригінатора.
4. Установа спеціального призначення створюється виключно для виконання функції володіння активами базисного пулу, за якими ризики та винагороди розподіляються серед власників структурованих облігацій, та для здійснення емісії одного випуску структурованих облігацій. Установа спеціального призначення не може здійснювати будь-яку іншу діяльність, крім діяльності з придбання активів для формування базисного пулу та емісії структурованих облігацій.
5. Діяльність установи спеціального призначення не передбачає отримання прибутку. Операції, що здійснюються установою спеціального призначення не є об'єктом оподаткування податком на прибуток, податком на додану вартість, іншими податками та зборами.
6. Установа спеціального призначення не має статутного (складеного) капіталу, не має кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), не вступає в трудові правовідносини, не має штату працівників, не має рахунків в банках. Місцезнаходженням установи спеціального призначення є місце знаходження засновника.
7. До установи спеціального призначення не застосовуються вимоги щодо достатності капіталу та ліквідності, а її діяльність не підлягає ліцензуванню. Виконавчий орган в установі спеціального призначення не створюється.
8. Стосовно установи спеціального призначення не може бути порушено справу про банкрутство.
9. Засновник укладає договір із довірчим управителем на якого, з моменту створення до моменту ліквідації установи спеціального призначення, покладаються обов'язки щодо:
 - забезпечення реєстрації та обслуговування емісії структурованих облігацій;
 - складання звітності за емітента та оприлюднення інформації;
 - ведення реєстру активів базисного пулу та виконання функції репозиторія;
 - надання платіжному банку розпоряджень щодо списання коштів з ескроу рахунку.
10. Перелік обов'язків довірчого управителя в особі його керівника, визначені цим Законом та договором, вносяться до установчого акту установи спеціального призначення.
11. Довірчий управитель не має права виконувати функції з обслуговування активів базисного пулу та інші функції, що здійснюються сервісером.

12. Усі грошові надходження за активами базисного пулу та витрачання коштів здійснюються з ескроу рахунку в інтересах власників структурованих облігацій та інших бенефіціарів у порядку, визначеному рішенням про емісію.
13. Довірчий управитель укладає договір ескроу рахунку з платіжним банком, в якому визначається порядок надання розпоряджень довірчого управителя на списання коштів з ескроу рахунку та контролю щодо їх цільового призначення з боку платіжного банку. Надходження та списання коштів з ескроу рахунку не включаються до доходів та витрат довірчого управителя.
14. Після реєстрації установи спеціального призначення засновник перераховує на ескроу рахунок обов'язковий внесок в сумі пов'язаних із випуском структурованих облігацій цільових витрат та вартості послуг рейтингового агентства (оцінювача).
15. Рішення про емісію структурованих облігацій має передбачати незнижувальний залишок на ескроу рахунку, який розраховується в сумі періодичних та обов'язкових витрат, пов'язаних з емісією та обігом структурованих облігацій. Підтримання поточної ліквідності ескроу рахунку шляхом поповнення коштами до досягнення незнижувального залишку та їх поверненням із суми надходжень від активів базисного пулу, може здійснювати платіжний банк або інша фінансова установа згідно договору про додаткове забезпечення.
16. Довірчий управитель, від імені установи спеціального призначення, укладає договори:
 - на обслуговування активів базисного пулу з сервісером;
 - на приймання платежів за активами базисного пулу з платіжним та резервним платіжним банком;
 - договір з аудитором базисного пулу;
 - договір з рейтинговим агентством (оцінювачем);
 - договори про додаткове забезпечення;
 - договір з депозитарієм на відкриття та обслуговування рахунку в цінних паперах тощо.
 - договір на відповідальне збереження паперових документів.
17. Установа спеціального призначення може здійснити одну емісію структурованих облігацій, після погашення яких вона ліквідується довірчим управителем. Установа спеціального призначення не може бути ліквідована до закінчення обігу облігацій.

Стаття 4

Вимоги до активів базисного пулу та їх правовий режим

1. До активів базисного пулу можуть включатися фінансові активи у вигляді прав вимоги в національній та іноземній валюті:
 - за кредитними договорами та договорами позики;
 - за договорами, набутими при здійсненні факторингових та лізингових операцій;
 - фінансові аграрні розписки;
 - іпотечні заставні;
 - дебіторська заборгованість покупців, споживачів послуг.

До активів базисного пулу також можуть включатися права на отримання майбутніх грошових надходжень та доходів на підставі:

- договорів про оренду;
- договорів про надання та споживання послуг;
- від експлуатації об'єктів концесії;
- за експортними контрактами, тощо.

Для здійснення емісії структурованих облігацій відкриваються ескроу рахунки, порядок відкриття та розпорядження якими визначається законодавством та нормативно-правовими актами Національного банку України. Кошти на цих рахунках включаються до базисного пулу.

2. До активів базисного пулу не повинні включатися:

- зобов'язання позичальників за кредитами, які були реструктуризовані менш ніж за рік до дати їх включення в сек'юритизаційний пул (крім активів, визначених Статтею 8 Закону);
- непрацюючі кредити та кредити позичальникам, за якими оригінатору відомо про неплатоспроможність їх поручителів (крім активів, визначених Статтею 8 Закону);
- зобов'язання боржників у стані дефолту або зобов'язання боржників, які не підлягають виконанню у грошовій формі;
- аграрні розписки, які були оформлені на заміну раніше не виконаних аграрних розписок;
- активи, які вже перебувають в заставі або обтяжені іншим чином;

За рішеннями Національного банку України або Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку можуть бути визначені додаткові обмеження щодо активів.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку та Національний банк України можуть встановлювати перелік та характеристики активів, яких не дозволено включати до базисного пулу структурованих облігацій.

3. Активи, які включаються до одного базисного пулу, мають бути однорідними за економічною сутністю зобов'язань, юридичною формою договорів, та осіб позичальників.

4. Оригінатор не повинний застосовувати до активів, що підлягають сек'юритизації будь-які критерії, які відрізнятимуть їх від його інших активів. Оригінатор має забезпечити об'єктивне оцінювання кредитоспроможності боржника з урахуванням факторів, що мають значення для своєчасних майбутніх розрахунків за активами. В разі придбання активів у інших кредиторів, оригінатор має переконатися у дотримання ними таких саме процедур. До складу базисного пулу не включаються активи, за якими ще не було проведено розрахунку за перший платіжний період, передбачений у договорі з боржником.

5. Активи, що включені до базисного пулу певного випуску облігацій не можуть бути включені до складу пулу іншого випуску.

6. Відомості про сек'юритизаційні активи мають відображатися у реєстрі базисного пулу, вимоги до якого визначаються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

7. Репозиторій має забезпечувати вільний та безкоштовний доступ до інформації з боку аудитора, сервісера, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, а також з боку власників облігацій в межах, що не протирічать законодавству про захист персональних даних боржників.

8. Ухвалення регуляторних вимог до репозиторію покладається на Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку. Інформація має зберігатися у репозиторії не менше 5 років з дати погашення облігацій.

9. Оригінатор, сервісер та платіжний банк надають скановані документи та інформацію до репозиторію згідно узгоджених з довірчим управителем стандартизованих форматів та шаблонів.

10. Відповідальне збереження документів у паперовій формі за активами базисного пулу структурованих облігацій покладається на сервісера.

11. Активи базисного пулу та кошти, які знаходяться на ескроу рахунках не включаються до ліквідаційних мас оригінатора, агента, сервісера, довірчого управителя та платіжного банку та податкової застави. На них не може бути звернене стягнення та/або накладено арешт.

Розділ II

ОСОБЛИВОСТІ ВИПУСКУ СТРУКТУРОВАНИХ ОБЛІГАЦІЙ

Стаття 5

Базисний пул структурованих облігацій

1. До базисного пулу структурованих облігацій включаються:
 - фінансові активи, які відповідають вимогам, визначеним рішенням про емісію структурованих облігацій;
 - доходні активи - права на отримання майбутніх грошових надходжень протягом усього терміну обігу облігацій;
 - кошти на ескроу рахунку в сумі понад незнижувальний залишок.
2. Для формування базисного пулу структурованих облігацій оригінатор укладає договір сек'юритизації, за яким здійснює дійсний продаж фінансових та відступлення доходних активів установі спеціального призначення, в якому визначаються терміни та порядок такого продажу (відступлення), відповідальність за повноту та своєчасність розрахунків, тощо.
3. Оригінатор може придбати активи у інших кредиторів та здійснити їх дійсний продаж установі спеціального призначення за договором сек'юритизації для формування єдиного базисного пулу. Умовами придбання активів оригінатором у інших кредиторів не може передбачатися їх оплата за рахунок надходжень за результатами їх сек'юритизації.
4. Оригінатор має надати довірчому управителю письмові гарантії, що активи, які продаються установі спеціального призначення для формування базисного пулу не обтяжені та не перебувають в іншому стані, який може вплинути на можливість забезпечення виконання їх дійсного продажу.
5. Права вимоги за фінансовими активами продаються установі спеціального призначення в сумі залишку заборгованості за основним зобов'язанням, визначеним в договорі сек'юритизації. Права на майбутні грошові надходження відступаються на користь установи спеціального призначення в розмірі майбутніх надходжень, розрахованих на термін обігу структурованих облігацій відповідно до умов договорів. Розрахунки за придбання (відступлення) активів може проводитись з врахуванням дисконту.
6. Права вимоги за фінансовими активами відступаються на користь установи спеціального призначення разом із правами вимоги за договорами, що забезпечують виконання таких зобов'язань. За наявності застави (іпотеки) за фінансовим активом, здійснюється заміна заставодержателя (іпотекодержателя) у відповідних державних реєстрах.
7. Установа спеціального призначення набуває за активами усіх прав кредитора та заставодержателя, в тому числі має право отримувати суму основного боргу, нараховувати та отримувати відсотки, комісії, штрафи, пені, здійснювати звернення стягнення на предмет застави, тощо.
8. Перехід права власності на активи від оригінатора до установи спеціального призначення відбувається з дати реєстрації випуску структурованих облігацій. Розрахунок з оригінатором за продаж активів в розмірі коштів, отриманих від перших власників структурованих облігацій, здійснюється довірчим управителем після продажу облігацій в

повному обсязі випуску. Умови компенсації оригінатору втрати частини його доходів в наслідок різниці між терміном продажу фінансових активів і терміном оплати за них, визначаються у договорі із довірчим управителем.

9. Активи, що включені до складу базисного пулу не можуть бути предметом застави за будь якими зобов'язаннями сервісера, оригінатора та довірчого управителя або обтяжені іншим чином, ніж на користь власників структурованих облігацій.
10. На момент реєстрації номінальна вартість випуску структурованих облігацій не повинна перевищувати розмір базового пулу.
11. Базисний пул структурованих облігацій одного випуску є єдиним для усіх траншів, незалежно від їх кількості.

Стаття 6

Вимоги до випуску структурованих облігацій

1. Рішення про емісію структурованих облігацій з визначенням основних граничних параметрів випуску приймає оригінатор.
 2. Випуск структурованих облігацій складається з не менше ніж двох підпорядкованих один одному траншів. В свідоцтві про реєстрацію випуску вказується перелік траншів, кількість облігацій в кожному транші, номінальна вартість облігації тощо. Порядок розміщення окремих траншів (з публічною пропозицією або без) та умови випуску (процентні або дисконтні) окремих траншів можуть відрізнятися в межах одного випуску.
 3. Права власників є однаковими в межах одного окремого траншу. Права власників різних траншів не є однаковими. Власники старших траншів структурованих облігацій мають першочергові права на отримання вартості облігації та доходу перед власниками облігацій наступних (підпорядкованих) траншів.
 4. Розрахунок кількості та обсягу підпорядкованих траншів здійснюється рейтинговим агентством за методологією згідно вимог Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
- Розрахунок кількості та обсягу підпорядкованих траншів структурованих облігацій, в базисний пул яких включено непрацюючі кредити, здійснюється оціночною компанією, зазначеною у рішенні про емісію.
5. Окремим траншам випуску структурованих облігацій може бути присвоєний окремий рейтинг, який зазначається у рішенні про емісію цінних паперів. Оновлення зазначеного рейтингу оприлюднюється відповідно до вимог законодавства.
 6. Оригінатор та кредитори, які продали активи оригінатору для сек'юрітизації, повинні надати рейтинговій агенції (оцінювачу) дані минулих періодів про показники дефолтів і втрат за активами, подібних до активів, які були продані, а також джерела таких даних і підстави для включення цієї інформації у рішення про емісію.
 7. На підставі рішення оригінатора, довірчий управитель оформлює рішення про емісію структурованих облігацій, яке підписується керівниками оригінатора, сервісера, довірчого управителя, аудитора, рейтингового агентства (оцінювача) та платіжного банку. За емітента рішення про емісію підписує керівник довірчого управителя. Рішення про емісію разом з інформацією, що вимагається Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», має містити інформацію про:

- початкову вартість базисного пулу та опис активів у його складі;

- перелік субординованих (підпорядкованих) траншів, черговість та порядок виконання зобов'язань емітента за виплатою номіналу та доходу за облігаціями кожного траншу;
- умови розміщення структурованих облігацій окремо для кожного траншу;
- види та засоби додаткового забезпечення для певних траншів (за наявності);
- визначення порядку та строків подання сервісером інформації довірчому управителю для внесення змін до реєстру базисного пулу;
- підстави та процедури підтвердження аудитором звітів сервісера про втрату вартості активів базисного пулу;
- права та повноваження сервісера та розмір його винагороди;
- розмір винагороди аудитора;
- розмір винагороди довірчого управителя;
- порядок розрахунку супутніх витрат (послуги депозитарію, тощо);
- формула розрахунку незнижувального залишку коштів на ескроу рахунку;
- порядок внесення змін в рішення про емісію, що стосуються подовження строку обігу облігацій, поповнення базисного пулу новими активами, тощо.

8. У рішенні про емісію мають чітко визначатися дії сервісера, пов'язані із дефолтом боржників, реструктуризацією боргу, прощенням частини боргу, пом'якшенням умов, платіжними канікулами та іншими засобами забезпечення виконання зобов'язань за активами базисного пулу.

9. У випадку сек'юритизації активів, які можуть впливати на навколишнє середовище (аграрні розписки, кредити на придбання автомобілів, тощо), рішення про емісію має включати інформацію пов'язану з екологічними характеристиками таких активів.

10. Середньозважений строк дії активів у вигляді аграрних розписок не має перевищувати два роки. У рішенні про емісію допускається тимчасова невідповідність таких активів понад обсяг залишку боргу за облігаціями не більше ніж на 5% без зменшення вартості наймолодшого траншу.

11. Рішенням про емісію структурованих облігацій має бути передбачена умова, за якою оригінатор зобов'язаний придбати залишок не проданих облігацій не пізніше останнього, визначеного рішенням про емісію, дня терміну розміщення випуску.

12. Рішенням про емісію структурованих облігацій має бути передбачена умова, за якою оригінатор, який виконуватиме функцію сервісера, зобов'язаний придбати і утримувати у власності облігації найнижчого траншу в обсязі не менше 5% від усього випуску. Якщо залишок цього траншу менший ніж 5% випуску, оригінатор має викупити відповідну частку облігацій наступного вищого траншу. Національний банк України може встановлювати вищі значення утримуваної оригінатором експозиції до ризику для певних активів.

13. Рішення про емісію може містити відповідні положення про дострокове погашення за настання тригерної події:

- погіршення кредитної якості або втрата вартості активів нижче попередньо обумовленого у рішенні порогового значення;
- неплатоспроможність сервісера;
- не створення достатньої кількості нових активів у випадку відновлювального базисного пулу.

Дострокове погашення здійснюється за рахунок надходжень від відпродажу базисного пулу за договором про додаткове забезпечення.

14. В разі здійснення публічної пропозиції структурованих облігацій в процесі їх емісії, у випадках, визначених Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», оформлюється проспект цінних паперів, який за емітента підписує керівник довірчого управителя. Вимоги до відомостей, які має включати проспект, порядок внесення змін до нього та порядок подання його на затвердження, встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

15. Довірчий управитель відкриває ескроу рахунок у визначеному рішенням про емісію платіжному банку, на який зараховуються усі надходження за активами базисного пулу, включаючи:

- внесок засновника для здійснення цільових витрат пов'язаних із випуском та обігом структурованих облігацій;
- поповнення залишків коштів на ескроу рахунку згідно договору про додаткове забезпечення;
- кошти від продажу структурованих облігацій першим власникам;
- кошти, що надходять від обслуговування фінансових активів базисного пулу;
- кошти, що надходять від обслуговування платежів за доходними активами базисного пулу;
- кошти від продажу активів сервісером на умовах та за процедурами, визначеними у рішенні про емісію;
- інші платежі за активами базисного пулу;
- кошти від продажу корпоративних прав, набутих внаслідок переведення зобов'язання боржника в капітал та кошти від управління майном боржника відповідно до Статті 8 цього Закону.

Довірчий управитель спрямовує кошти з ескроу рахунків, в межах сум та переліку, встановлених рішенням про емісію, в наступній черговості:

- 1) розрахунки з оригінатором за придбані активи;
- 2) витрати на реєстрацію випуску та оприлюднення інформації щодо структурованих облігацій;
- 3) періодичні витрати за обслуговування активів та структурованих облігацій (за послуги з приймання платежів; послуги довірчого управителя; послуги аудитора; виплати третім особам за договорами додаткового забезпечення; виплати винагороди сервісеру, тощо);
- 4) розрахунки з власниками структурованих облігацій.

Надходження від базисного пулу, після проведення визначених рішенням про емісію витрат, у визначені рішенням про емісію терміни, спрямовуються власникам структурованих облігацій згідно черговості для кожного з траншів. Виплата частини номінальної вартості облігацій здійснюється починаючи зі старшого траншу і пропорційно розподіляється серед її власників. Виплати власникам облігацій наступного траншу здійснюються після повного погашення старшого - вищого над ним траншу. В рішенні про емісію може визначатися інший порядок щодо визначення пріоритетності в розрахунках для власників старшого та підпорядкованих траншів.

Після зазначених виплат на ескроу рахунку має залишатися незнижувальний залишок, визначений в рішенні про емісію.

16. До настання терміну погашення облігацій, рішення про емісію та договором сек'юрітизації може бути передбачена умова спрямування коштів понад незнижувальний залишок на ескроу рахунку на придбання додаткових активів у оригінатора (крім активів базисного пулу визначених Статтею 8 Закону).
17. Довірчий управитель не має права надавати розпорядження платіжному банку щодо проведення з ескроу рахунку витрат, які не передбачені в рішенні про емісію або здійснювати такі витрати в сумах, які перевищують їх встановлений максимальний розмір.
18. На підставі звіту сервісера щодо втрати вартості активів базисного пулу, підтвердженого аудитором, довірчим управителем здійснюється зменшення номінальної вартості структурованих облігацій. Зменшення проводиться в порядку повного або часткового погашення, починаючи з найнижчого траншу, пропорційно серед усіх власників облігацій такого траншу. Зменшення номінальної вартості наступного (вищого) траншу, проводиться після повного погашення нижчого. Зменшення номінальної вартості облігацій в наслідок втрати вартості активів у складі базисного пулу проводиться довірчим управителем у визначені рішенням про емісію терміни за процедурою, визначеною нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
19. Якщо в дату погашення структурованих облігацій в базисному пулі залишилися активи, на вимогу сервісера мають бути скликані загальні збори власників облігацій, на яких приймається рішення про перенесення дати погашення структурованих облігацій та рішення щодо визначення джерела витрат на подальше обслуговування випуску облігацій (якщо це передбачено рішенням про емісію). Рішення може бути прийнято за умови участі у зборах не менше 30% власників вищого траншу структурованих облігацій. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше 50% голосів власників вищого траншу структурованих облігацій, що беруть участь у зборах. Внесення відповідних змін до рішення про емісію здійснюється в порядку, визначеному законодавством та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.
20. За відсутності кворуму щодо участі в зборах власників облігацій та кількості голосів для прийняття рішення про перенесення дати погашення облігацій, сервісер визначає активи базисного пулу як такі, що втратили свою вартість та подає звіт для затвердження аудитором. На підставі затвердженого аудитором такого звіту, довірчий управитель здійснює зменшення базисного пулу та остаточне погашення випуску структурованих облігацій за процедурою, встановленою Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.
21. Активи базисного пулу, які залишились після погашення випуску структурованих облігацій та корпоративні права, набуті шляхом переведення зобов'язань боржників в капітал, передаються власникам облігацій в порядку, визначеному рішенням про емісію облігацій, а в разі відсутності такого порядку, передаються сервісеру.

Стаття 7

Сервісне обслуговування базисного пулу структурованих облігацій

1. Сервісне обслуговування базисного пулу структурованих облігацій покладається на сервісера, який діє в інтересах їх власників облігацій. Оригінатор може виконувати функцію сервісера. Оригінатор в особі банківської установи може поєднувати функцію сервісера з функцією платіжного банку.
2. Сервісер не може бути пов'язаною особою з аудитором та довірчим управителем.
3. Сервісер виконує наступні функції:
 - представляє інтереси власників структурованих облігацій;

- від імені установи спеціального призначення виконує функції кредитора за фінансовими активами, вигодонабувача за доходними активами та здійснює обслуговування активів базисного пулу;
- здійснює позабалансовий облік активів базисного пулу. В терміни визначені у договорі, надає у погодженому форматі довірчому управителю інформацію та звіти, необхідні для ведення реєстру активів базисного пулу, передає та оновлює скановані документи для зберігання у репозиторії;
- здійснює контроль за виконанням зобов'язань та за станом забезпечення за фінансовими активами;
- пред'являє вимоги щодо виконання зобов'язань за фінансовими (доходними) активами;
- реалізує інші права кредитора (вигодонабувача) по зобов'язаннях за фінансовими (доходними) активами, включаючи звернення стягнення на заставлене майно та його реалізацію, порушення справи про банкрутство, внесення змін до державних реєстрів обтяжень за фінансовими активами, що мають забезпечення та зняття в державних реєстрах обтяжень при виконанні зобов'язання за фінансовими активами; відповідально зберігає паперові документи тощо;
- надає інформацію та підстави зменшення вартості активів базисного пулу для підтвердження аудитором.
- надає пропозиції довірчому управителю про скликання загальних зборів для прийняття рішення про подовження обігу структурованих облігацій.

4. Розмір та порядок сплати винагороди сервісера визначається рішенням про емісію і може розраховуватись пропорційно до суми грошових надходжень від обслуговування активів базисного пулу або до суми погашення номінальної вартості структурованих облігацій грошовими коштами. Винагороду за приймання платежів платіжним банком за активами базисного пулу сервісер здійснює за власний кошт за рахунок отриманої винагороди за виконання функцій сервісера.

5. Сервісер не має права у своїх власних інтересах користуватися і розпоряджатися активами базисного пулу структурованих облігацій, а також вчиняти будь-які правочини щодо цих активів поза межами повноважень, встановлених цим Законом та рішенням про емісію.

6. Дестрокове припинення повноважень сервісера здійснюється за рішенням зборів власників структурованих облігацій у наступних випадках:

- початок процедури добровільної ліквідації сервісера або порушення справи про його банкрутство;
- неналежного виконання сервісером своїх обов'язків що спричинило втрату контролю над активами базисного пулу та втрату їх вартості. Систематичні (неодноразові) порушення термінів подання довірчому управителю інформації про стан активів та звітів для внесення в реєстр базисного пулу.

Скликання зборів для прийняття рішення про припинення повноважень сервісера здійснює довірчий управитель, який надсилає письмове повідомлення власникам облігацій. Довірчий управитель головує на зборах. Рішення про дестрокове припинення повноважень сервісера і призначення нового сервісера приймається шляхом голосування за принципом, один голос відповідає одній облігації. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше 50% голосів власників структурованих облігацій, що беруть участь у зборах.

За результатом прийнятого загальними зборами власників структурованих облігацій рішення, довірчому управителю надається доручення розірвати договір з сервісером та надаються повноваження щодо укладання договору про управління сек'юритизаційним пулом структурованих облігацій з новим сервісером.

Стаття 8

Особливості випуску структурованих облігацій, сек'юритизаційних пул яких сформований з прав вимоги на непрацюючі кредити

1. При сек'юритизації непрацюючих кредитів, базисний пул формується виключно з прав вимоги на такі кредити, які можуть бути неоднорідними.
2. Облігації продаються оригінатору (оригінаторам) під час їх розміщення без їх публічної пропозиції. У разі, якщо до базисного пулу включено непрацюючі кредити декількох оригінаторів, розміщення між ними структурованих траншів єдиного випуску облігацій здійснюється залежно від результатів оцінки вартості активів та прогнозного розрахунку грошових надходжень від погашення активів, продажу або експлуатації забезпечення, тощо, якого здійснює оцінювач.
3. Рішенням про емісію може бути передбачено надання повноважень сервісеру на укладання з боржником угоди про розподіл доходів, отриманих за рахунок передачі матеріальних активів боржника в оренду, лізинг або інший спосіб користування майном.
4. Сервісер може укладати письмові угоди з боржником щодо інших способів управління майном боржника та приймати участь в управлінні його господарською діяльністю.
5. Рішенням про емісію може бути передбачено надання повноважень сервісеру на укладання угоди з боржником про сплату заборгованості шляхом переведення зобов'язань в його капітал. За умовами цієї угоди, установа спеціального призначення набуває корпоративні права на відповідну частку в статутному капіталі боржника в сумі сплаченої заборгованості, які передаються власникам облігацій при погашенні облігацій у порядку, визначеному рішенням про емісію.
6. Якщо рішенням про емісію структурованих облігацій не визначено порядок передачі власникам облігацій корпоративних прав, що були набуті шляхом переведення зобов'язань боржників в капітал, сервісер має укласти угоду з боржником або іншими особами про продаж корпоративних прав до настання терміну погашення облігацій.
7. Переведення зобов'язань боржника в капітал може бути здійснено виключно за умови набуття установою спеціального призначення, за результатами такого переведення, вирішального впливу на управління діяльністю боржника.
8. Після набуття установою спеціального призначення корпоративних прав:
 - довірчий управитель здійснює заходи по зменшенню обсягів обтяження базисного пулу на суму прав вимоги за зобов'язаннями боржника, які було переведено в капітал та включення до обсягу обтяження базисного пулу набутих корпоративних прав;
 - довірчий управитель зменшує заборгованість по виплаті номінальної вартості перед власниками облігацій починаючи з молодшого траншу на суму прав вимоги на зобов'язання боржника, які було переведено в капітал та збільшує на обсяг набутих корпоративних прав;
 - довірчий управитель, від імені установи спеціального призначення, укладає угоду зі зберігачем на відкриття рахунку для обліку набутих корпоративних прав у вигляді акцій;
 - сервісер здійснює зняття в державних реєстрах обтяження забезпечення (за наявності) за зобов'язаннями боржника, які було переведено в капітал.

Стаття 9

Вимоги до аудиту базисного пулу структурованих облігацій

1. Аудит базисного пулу проводиться шляхом підтвердження звітів сервісера про втрату вартості активів базисного пулу.
2. Підтвердження аудитором звітів сервісера про втрату вартості активів є підставою для відповідного зменшення заборгованості за структурованими облігаціями власників нижчого траншу, яке здійснює довірчий управитель.
3. Вимоги до проведення аудиту базисного пулу структурованих облігацій визначаються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Розділ III

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД

Стаття 10

Державне регулювання та нагляд за емісією та обігом структурованих облігацій

1. Функції державного регулювання та нагляду у сфері емісії та обігу структурованих облігацій здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
2. Інші державні органи здійснюють функції нагляду щодо діяльності сервісера, аудитора, довірчого управителя, платіжного банку в межах їх компетенції згідно із законодавством.

Розділ IV

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- I. Цей закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
- II. Внести зміни до таких законодавчих актів України:
 - 1) В Податковому кодексі України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112)
 1. підпункт 14.1.11 статті 14 доповнити підпунктом и) наступного змісту:

«і) заборгованість за невиконаними зобов'язаннями по виплаті номінальної вартості випуску структурованих облігацій, яка зменшена (списана) на суму втрати вартості за активами в складі базисного пулу відповідно до Закону України «Про сек'юритизацію».»
 2. Доповнити абзац 5 пункту 89.2 статті 89 доповнити реченням такого змісту:

«Право податкової застави не поширюється на активи, включені до складу базисного пулу, які відступлені, продані установі спеціального призначення згідно Закону «Про сек'юритизацію».»
 3. Доповнити підпункт 133.4.6. пункту 133.4. статті 133 дев'ятим абзацом такого змісту:

«установа спеціального призначення, що здійснює емісію структурованих облігацій;»

Відповідно дев'ятий абзац підпункту 133.4.6. пункту 133.4. статті 133 вважати десятим абзацом вказаного підпункту.
 4. Підпункт 141.4.10. пункту 141.4. статті 141 викласти в такій редакції:

141.4.10. Не підлягають оподаткуванню доходи, отримані нерезидентами у вигляді процентів, або доходу (дисконту) або прибутку від здійснення операцій з продажу або іншого відчуження державних цінних паперів або облігацій місцевих позик, або боргових цінних паперів, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями (крім прибутку нерезидентів, зареєстрованих у державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 цього Кодексу, від здійснення операцій з продажу або іншого відчуження державних цінних паперів або облігацій місцевих позик, або боргових цінних паперів, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями), або у вигляді інших доходів за державними цінними паперами, що виплачуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, або у вигляді процентів, сплачених нерезидентам за отримані державою або до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету позики (кредити або зовнішні запозичення), що відображаються в Державному бюджеті України або місцевих бюджетах чи віднесені до витрат Національного банку України, або за кредити (позики), що отримані суб'єктами господарювання та виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями, **а також доходів (прибутку) від операцій зі структурованими облігацій, базисний пул яких сформований з прав вимоги на непрацюючі активи згідно із Законом України «Про сек'юритизацію»»**

5. Доповнити статтю 142 пунктом 142.5 :

«142.5. Не підлягає оподаткуванню прибуток, отриманий у вигляді доходу (дисконту) при придбанні структурованих облігацій, базисний пул яких сформований з прав вимоги на непрацюючі активи згідно із Законом України «Про сек'юритизацію.»»

6. Абзац перший підпункту 196.1.1 пункту 196.1 статті 196 викласти в такій редакції

«196.1.1. випуску (емісії), розміщення у будь-які форми управління та продажу (погашення, викупу) за кошти цінних паперів, що випущені в обіг (емітовані) суб'єктами підприємницької діяльності, Національним банком України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, органами місцевого самоврядування, **установою спеціального призначення** відповідно до закону, включаючи інвестиційні сертифікати, сертифікати фонду операцій з нерухомістю, **структуровані облігації**, деривативи, а також корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах; обміну зазначених цінних паперів та корпоративних прав, виражених в інших, ніж цінні папери, формах, на інші цінні папери, корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах; розрахунково-клірингової, реєстраторської та депозитарної діяльності на ринку цінних паперів, а також діяльності з управління активами (у тому числі пенсійними активами, фондами банківського управління), відповідно до закону та інших видів професійної діяльності на фондовому ринку, які підлягають ліцензуванню відповідно до закону.»

7.Пункт 196.1. статті 196 доповнити підпунктом 196.1.21. наступного змісту:

«196.1.21. Постачання (продаж, відступлення, відчуження іншим способом) активів для включення до базисного пулу, обслуговування активів базисного пулу, обслуговування (резервне обслуговування) платежів за активами базисного пулу, надання послуг довірчим управителем, сервісером, відповідно до Закону України «Про сек'юритизацію.»»

2) В Законі України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 5-6, ст.30)

статтю 59 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«Не може бути звернено стягнення та/або накладено арешт на кошти, що знаходяться на рахунках умовного зберігання (ескроу), відкритих у порядку передбаченому Законом України «Про сек'юритизацію»».

3) В Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263)

1. пункт 9 частини другої статті 9 після слів «(крім» доповнити словами:
«спеціалізованих установ емітентів структурованих облігацій,»
2. частину шосту статті 16 після слів «організацій роботодавців, їх об'єднань» доповнити словами:
«, спеціалізованих установ емітентів структурованих облігацій».

4) В Законі України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., N 11, ст. 140)

частину четверту статті 5 доповнити реченням такого змісту:

«Не може бути предметом обтяжень активи, які, відповідно до Закону України «Про сек'юритизацію», включені до складу базисного пулу і відступлені/продані установі спеціального призначення для випуску структурованих облігацій.»»

5) В Законі України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 50, ст.564)

доповнити статтю 50 частиною шостою такого змісту:

«6. Активи, включені до складу базисного пулу, які відступаються/продаються установі спеціального призначення для випуску структурованих облігацій в порядку Закону України «Про сек'юритизацію» не включаються до ліквідаційної маси банку-оригінатора та не підлягають відчуженню у тому числі примусовому за процедурою ліквідації.»»

6) В Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., N 31, ст.268 із наступними змінами):

1. доповнити підпункт 10 пункту 1 Статті 2 словами «(якщо інше не передбачено законом)»
2. доповнити частину другу Статті 8 новими пунктами такого змісту:
«17) структуровані облігації».
3. доповнити підпункт другий частини сьомої Статті 8:
«6) структуровані облігації – цінні папери, емітовані з метою сек'юритизації активів.»»

7) В Законі України «Про іпотечні облігації» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 16, ст.134)

1. вилучити в п.5 Статті 3 слова «структурована іпотечна облігація»
2. вилучити підпункт 2) пункту 2, пункт 4 Статті 3.
3. вилучити в п. 4 Статті 4 «У разі емісії структурованих іпотечних облігацій договір на депозитарне обслуговування укладає управитель»
4. викласти в п.1 Статті 6 у редакції « 1. Виконання зобов'язань за іпотечними облігаціями здійснюється в порядку та у строки, визначені в їх рішеннях про емісію (проспекті).»
5. в підпункті 9) пункту 2 Статті 7 вилучити «а у разі випуску структурованих іпотечних облігацій - відсоток, вказаний у проспекті емісії»

6. в підпункті 10) пункту 2 Статті 7 вилучити «, якщо інше не передбачено у проспекті емісії структурованих іпотечних облігацій»
7. вилучити в п.3 Статті 9 «, а у разі випуску структурованих іпотечних облігацій - з управителем»
8. вилучити в підпункті 3) п.3 Статті 9 «чи, у разі випуску структурованих іпотечних облігацій, - управителю»
9. вилучити в п.4 Статті 9 «і управитель, у разі випуску структурованих іпотечних облігацій»
10. вилучити п.4 Статті 10
11. викласти перше речення п.3 Статті 11 в наступній редакції "3. Будь-які кошти, які підлягають виплаті власникам облігацій у процесі примусового стягнення заборгованості емітента за іпотечними облігаціями спрямовується на грошовий рахунок Центрального депозитарію цінних паперів у Національному банку України. ";
12. вилучити Розділ IV Особливості структурованих іпотечних облігацій

8) В Законі України «Про фінансові послуг та фінансові компанії»

1. доповнити частину першу Статті 29 підпунктом 7) такого змісту:

«15) діяльність репозиторія сек'юритизації»;

2. доповнити Статтю 29 частиною 9 такого змісту:

«5. Фінансова послуга діяльності довірчого управителя структурованих облігацій, згідно Закону України «Про сек'юритизацію», включає діяльність ведення репозиторія сек'юритизації»

9) В Законі України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 51, ст.292)

Статтю 4 доповнити підпунктом:

«26) діяльність репозиторія сек'юритизації.»

III. Кабінету Міністрів України, Національному банку, Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**